

FÖRSVARETS

FORUM

nr 6 • 2012

Försvarsmaktens personaltidning

Amerikaner visar vägen för helikopter 16

LUFTVÄRNET SKYDDADE OS • BEMANNINGEN KLAR • SVENSKARNA HEMMA FRÅN SYRIEN

INNEHÅLL

Fokus: De förbereder helikopter 16.....	5 - 7
Bemanningen i stort	8 - 9
Observatörer i Syrien	10 - 11
Försvarsmaktens bröllopspresent	12 - 13
Swedish Air Element Isaf	16 - 17
Svenskar skyddade OS.....	18 - 19
Övergång för FMLOG-personal	20

FÖRSTASIDAN

US Army förbereder de svenska piloterna för Afghanistan-insats.

FOTO: LINUS KILANDER/
FÖRSVARSMAKTEN

REDAKTIONEN

Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och email.

kontakt: ff-red@mil.se

telefon: 08-788 88 88 (Informationsstaben)

ansvarig utgivare

ERIK LAGERSTEN, informationsdirektör

redaktör detta nummer

JOHAN LUNDGREN

Försvarsmaktens informationsstab

formgivare

EVA KENT

FMLOG, APSA, Grafisk produktion, Stockholm

Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt. För ej beställt materiel ansvaras ej.
ISSN 1100-8245

Nästa manusstopp: 3 oktober 2012

Beräknad utgivningsdag: 24 oktober 2012

◆ Läs mer på www.forsvarsmakten.se

◆ Läs mer på intranätet email

Tryckt hos Elanders Sverige AB

Diskussionen behövs

Den senaste tiden har Försvarsmakten diskuterats med en frenesi som det var länge sedan vi såg.

En del har handlat om Gripen-uppgörelsen, men mycket om vår långsiktiga ekonomi. De flesta ledarsidor har tyckt till, mängder av människor har skrivit debattinlägg och insändare samtidigt som de sociala medierna, bloggare och twittrare, fyllt nätet med inlägg. Det är bra och det är en diskussion jag varmt välkomnar.

Frågan om vår långsiktiga ekonomi är viktig. De beslut riksdag och regering fattar de närmaste åren påverkar den svenska försvarsförmågan och säkerhetspolitiken i årtionden framåt.

I dag är vår verksamhet i ekonomisk balans. Men – som jag tidigare varnat för – vi har en utmaning på materiel-sidan som måste hanteras. Alternativen är, vilket jag sade i Almedalen i somras, att tillföra ytterligare pengar eller ändra organisationen och våra uppgifter. Nu har en ny försvarsberedning tillsatts. Som ett första steg ska den presentera en säkerhetspolitisk analys nästa sommar. Det är en viktig grund för fortsatta försvarspolitiska vägval. Den försvarsmakt Sverige väljer att bygga är en signal både till oss själva och till omvärlden. Den visar vilket ansvar vi är beredda att ta för den nationella och internationella säkerheten.

Jag ser att vi måste samverka inom flera andra områden framöver. Ett exempel är det vi gör här i Norden. Där involverar vi i dag strategisk utveckling, kapacitet, personal, utbildning, övning och insatser i ett hela tiden ökande samarbete. Det är ett värdefullt kvitto. För så länge vi verkar med kvalitet och trovärdighet får vi respekt. Vi blir därmed synliga för många intressanta samarbetspartners, inte bara i Norden.

Samtidigt faller allt fler pusselbitar i det nya insatsförsvaret på plats. Inom kort vet vi hur organisationen som Försvarsmakten intar från årsskiftet ser ut. Det är ett viktigt steg till det tillgängligare försvar som riksdag och regering beställt. Krigsförbanden får en tydligare roll och tvåbefälssystemet börjar ta form. Reformen är en omvälvande förändring för oss alla.

Effekterna av det bemanningsarbete som genomförts under sommaren har nu delgetts våra 15 000 medarbetare. I de allra flesta fall innebär det ingen förändring, ansvar och uppgifter är som tidigare. För vissa innebär det dock förändringar och jag har full respekt för att det kan kännas jobbigt. Förändringar skapar känslor och jag är beredd på debatten.

Sverker Göranson
Överbefälhavare

Ny chef på Skaraborgs regemente

– Jag känner mig välkommen hem och ser fram emot att bli en del av regementet igen, sa överste Ståhlberg när han tillträdde som ny chef för Skaraborgs regemente.

Chefsbyte: Överste Fredrik Ståhlberg tar emot regementets fana.

Som chef nummer 62 för regementet övertog Fredrik Ståhlberg fanan från avgående chef Ronald Månsson. Ceremonin hölls den 31 augusti där medarbetarna på regementet och inbjudna externa gäster deltog. Överste Månsson, som nu blir

chef för Markstridsskolan när den ordinarie chefen Michael Claeson tjänstgör i Afghanistan, tackade medarbetarna för arbetet under sin tid som chef:

– Det är lätt att vara chef när man får ta emot beröm för medarbetarnas goda resultat.

– Min avsikt är att fortsätta utvecklingen av regementet utifrån de erfarenheter som ni har, sa Fredrik Ståhlberg. Han kommer närmast från en tjänst som stabchef på ATS och dessförinnan tjänstgjorde han i Afghanistan.

TEXT & FOTO:
ANNE-LIE SJÖGREN/P 4

Välkomna till Skövde

Varmt välkomna till Skövde – så inledde Skövdes kommunalråd Katarina Jonsson sitt tal när hon, garnisonschefen och rektorn på högskolan hälsade nya studenter och soldater välkomna på NU-kalaset.

1500 studenter och 280 soldater tågade i kortege genom stan mot Skövde arena där NU-kalaset hölls.

För andra gången genomfördes NU-kalaset, ett event för de studenter och soldater som valt att tillbringa sin närmaste framtid i Skövde. Arrangörer är Försvarsmakten, Skövde kommun, Högskolan i Skövde och destinationsbolaget Next Skövde. Eventet arrangeras för att studenter och soldater ska känna sig välkomna och att de ska få en bra inblick i vad Skövde som stad har att erbjuda. Föreningar,

bostadsbolag, företag och övriga kommuner i Skaraborg deltar i arrangemanget och visar upp sin verksamhet.

– Man känner sig delaktig i staden och ett sådant här event visar verkligen att folk vill ha oss här, sa Jesper Karlström, en av rekryterna från Grundläggande militär utbildning som deltog på NU-kalaset.

TEXT & FOTO:
ANNE-LIE SJÖGREN/P 4

Världsmästerskap i marin femkamp en succé

Mästerskapet blev en framgång både vad gäller arrangemanget och de tävlandes insatser. Sverige tog hem ett individuellt guld och ett silver. Lars Ekman blev ny världsmästare och Cecilia Sjöholm tog hem silverplatsen för damer. I den totala poängserien vann både det svenska dam- och herrlaget vilket innebar två lagguld.

– Jag är så stolt över alla som deltagit i arbetet. Våra egna medarbetare, soldater, civila, officerare, personal ur andra förband och alla före detta femkampare. Alla har jobbat långt över sina gränser för att få det så bra som möjligt, sa Eriksson.

Ställföreträdande chefen för Amfibieregementet överstelöjtnant Leif Eriksson har i egenskap av rollen som ordförande för organisations kommitté för det 48:e världsmästerskapet i marin femkamp drivit arbetet tillsammans med en mindre grupp individer.

TEXT & FOTO: KRISTINA SWAAN/AMF 1

Bäst i klassen

I somras avslutade överstelöjtnant Michael Kastbom sina studier på den ryska generalstabsakademien. Han erhöll högst betyg av alla utländska studenter och belönades som förste svensk med akademins guldmedalj för sina studieresultat och har fått sitt namn inskrivet på väggen i akademins högtidssal. Michael Kastbom kommer i när-tid att tillträda som arméattaché i Moskva.

Foto: Privat

OR-projektet levererar

OR-projektet har gjort sin andra leverans, och blickar nu framåt mot en intensiv höst och den tredje leveransen i december. Den 15 juni fattade en enig styrgrupp beslut om fortsatt utveckling. – Ni jobbar på ett föredömligt sätt med bred förankring och ett brett remissförfarande, konstaterade Per-Olof Stålesjö, Försvarets personaldirektör.

OR-projektet vill veta vad tidigare kadetter tycker om specialistofficersutbildningen – till våren görs en enkätundersökning.

Foto: Sven-Olof Willhöft/HG

Resultatet av den andra leveransen innebär bland annat att OR-projektet i höst, under ledning av personalstaben, vidareutvecklar förslaget till ett yrkesutvecklingssystem för OR-kategorin från 2013. Det civila gesäll- och mästarsystemet ska studeras ytterligare för att undersöka om ett liknande system kan vara lämpligt i Försvarets makten.

Trots beslutet att ställa in den första försöksomgången 2012 med en anpassad specialistofficersutbildning (ASOU) för yrkesutveckling av redan anställda gruppbefäl i armén, fortsätter planeringen för ett nytt försöksutbildningsår 2013-2014. OR-

projektets förslag att förändra antagningsprocessen för att bättre stödja rekryteringen från GSS-kategorin till specialistofficersutbildning (SOU) kommer att beredas vidare av personalstaben med stöd av OR-projektet.

– Genomförande av ASOU är viktigt för att pröva det koncept vi håller på att ta fram för en ny SOU med flexibelt genomförande, konstaterar Claes Bergström, projektledare. En konceptbeskrivning för ny SOU ingår i tredje leveransen.

Tanken är att den nya SOU:n kan vara allt från en till sex terminer lång beroende på varje individs förutsättningar när det

gäller relevant tidigare erfarenhet och kompetens. Till våren genomförs en enkätundersökning där erfarenheter från all specialistofficersutbildning från 2008 och framåt samlas in.

– För fortsatt arbete är det viktigt att vi får veta vad de som gått utbildningen, mottagande förband och utbildningsanordnarna verkligen tycker om den nuvarande specialistofficersutbildningen, betonar Claes Bergström.

Mer information om OR-projektets arbete finns på snabbväg "Utv. OR-systemet" från emils startside.

TEXT: CHARLOTTE PETERSSON/
HG

Råd för medinflytande utökar verksamheten

Livgardets senaste GMU avslutades med en orienteringstävling på sju kilometer med en 300 meter tuff sträcka i en grumlig bäck. Vid bäcken väntade Försvarets råd för

medinflytande. Rådet är en myndighetsgemensam funktion i enlighet med regleringsbrevet 2011 och till stöd för rekryternas medinflytande och utveckling av GMU:n.

– Det är otroligt värdefullt att följa verksamheten i fält, säger ledamot Susanne Nyberg från Officersförbundet. Vi pratar med rekryterna om hur de upplever GMU:n, både inför utbildningen, under tiden och efter. Vi vill veta om rekryterna känner att de har möjlighet att föra fram åsikter och ställa frågor och om de får återkoppling.

– Det är viktigt att vi fortsätter att jobba i samma anda som

Värnpliktsrådet gjorde för att bevara rekryternas intressen och säkerställa att de blir väl behandlade. I närtid kommer vi att anställa en soldat/sjöman som nyligen varit rekryt – det blir en person som verkligen kan fungera som vårt känslspröt ute i organisationen, säger överste Lars Hammarlund, som leder rådet för medinflytande.

Rådet, som sammanträder två gånger per år, består av representanter från Högkvarteret, Hemvärnet, Militärhögskolan Halmstad, centrala arbetstagarorganisationer, studentkåren vid Försvarets högskolan och intresseorganisationen Svensk Soldat.

TEXT & FOTO: PAULA LEVÄNEN/LG

Tyck till om handboken!

Nu är det dags för remissutgåvan av Handbok Utbildningsmetodik att prövas i Försvarets makten utbildningar. Handboken lyfter fram praktisk kunskap och kan användas i utbildning av instruktörer, men också som stöd i daglig utbildningsverksamhet.

– I takt med att de nya förbanden med anställda soldater och gruppbefäl växer fram är vardagen fylld

av praktiska utmaningar när det gäller att leda utbildning, föra befäl och utöva ledarskap, förklarar författaren Mikael Lindholm på Försvarets makten ledarskaps- och pedagogikens (FMLOPE). Bokens huvudsyfte är att synliggöra den kunskap och erfarenhet Försvarets makten har förvärvat under lång tid, i ljuset av den organisation och det samhälle vi lever i idag.

Nu är det viktigt att remissutgåvan sprids och prövas i verksamheten.

– Ta reda på vem som är sammanhållande för remissvaret på ditt förband och lämna synpunkter, uppmanar Mikael Lindholm.

Handbok Utbildningsmetodik kompletteras under nästa år med ytterligare en handbok. Den behandlar i ett praktikerperspektiv samarbete, befälsföring och ledarskap.

Remissutgåvan finns att hämta på N:\MHS\FMLOPE\ Remiss handbok. Läs gärna mer om handboken på FMLOPE blogg "Ledarskap och pedagogik" på Försvarets makten bloggportal.

CHARLOTTE PETERSSON/HG

Överste Lars Hammarlund träffade instruktörer från Livgardet när Försvarets råd för medinflytande besökte Kungsängen.

Matt Hastings, Bobette "Bobi" McGettigan, och Robert Minnella är i Linköping i två år för att dela med sig av sina erfarenheter av att flyga Black Hawk.

Amerikaner på Malmen

I Sveriges köp av 15 stycken UH-60M Black Hawk-helikoptrar från USA ingår också ett Tactical Assistance Fielding Team, Taft, på tre personer från US Army. De ska dela med sig av sina erfarenheter för att underlätta införandet av helikopter 16, som den kallas i Sverige. Hkp 16 kommer ersätta dagens Hkp 10 som medevac-helikopter i Afghanistan redan i april nästa år. Maintenance Test Pilot Bobette "Bobi" McGettigan, Instructor Pilot Matt Hastings och Crew-member Instructor Robert Minnella är helt säkra på att de svenska besättningarna kommer att vara klara i tid.

Varje helikoptersystem kräver sin typ av exempelvis västar och hjälmar. Med Hkp16 får Sverige en hel del utrustning man inte haft förut, menar Matt Hastings.

Huvuduppgiften för de tre, som anlände till Helikopterflottiljen på Malmen i början av året, är naturligtvis att understödja förberedelserna inför uppgifterna i Afghanistan. De kommer också att stanna i totalt två år så de kommer också att hjälpa till med hur Hkp 16 kan användas i Sverige eller vilken annan del av världen den kan skickas till i framtiden.

En vanlig dag på jobbet börjar med att de tre amerikanerna deltar i divisionens morgonbrief. Därefter följer ibland flygningar, men oftast möten eller föreläsningar. Bobi McGettigan berättar att de blir inbjudna till en mängd olika möten för det är många som är intresserade av att få höra åsikter från en "outsider". Den här typen av diskussioner, på möten eller på fikaraster är kanske det bästa sättet att förmedla erfarenheter.

– Över en kopp kaffe kommer oftast frågorna om hur det är att flyga i ett

område som Afghanistan, som har så stora temperaturväxlingar, väldiga höjdskillnader och sand som tränger in överallt.

Robert Minnella håller i flera olika kurser för besättningsmedlemmar och han tycker också att många av de praktiska erfarenheter de kan dela med sig av är svåra att få fram bara genom powerpoint-bilder.

Många uppgifter

Taft-teamet är mycket noga med att poängtera att de inte är här för att lära ut "det enda rätta sättet" att göra någonting på, utan för att visa hur US Army använder Black Hawk-helikoptrarna baserat på 25 års användning, i stort sett över hela världen. Precis som US Air Force och US Army arbetar på olika sätt, märkte de tre snabbt att det inte fanns ett svenskt vis att operera helikoptrar på utan man kan spåra skillnader tillbaka till marin-, armé- och

flygvapentiden. Nu blandas detta med amerikansk erfarenhet för att komma fram till det bästa sättet att använda Hkp 16 för svenska försvarsmakten.

– Det är främst två saker som Taft jobbar med, det är procedurer och utrustning. Vår organisation ser annorlunda ut än den i US Army. Matt Hastings är imponerad över vilken detaljerad utbild-

Sverige har kommit långt när det gäller flygningen. – Där har vi inte mycket att lära ut, säger Matt Hastings.

ning vi har i Sverige, men det är många arbetsuppgifter som måste fördelas inom en liten grupp när man väl är i Afghanistan. Han ger som exempel att det var hans jobb som pilot att också tvätta fönstren och putsa hydralkolvar efter varje uppdrag eftersom resten av besättningen var upptagna med viktigare saker.

Vad gäller utrustning handlar det dels om att varje helikoptersystem kräver sin typ av exempelvis västar och hjälm men också att Sverige, med Hkp 16, får en hel del utrustning man inte haft förut.

Flygning däremot, där märkte Matt och Bobi snart att de inte hade mycket att lära ut. Också där anser de att vi i Sverige kommit långt. För Matts del insåg han det efter att ha varit med på ett träningspass i den Hkp 15-simulator som finns på Malmen.

Inga blåbär

- I vanliga fall ska Taft lära ut både grundläggande och avancerad flygning men vi insåg snabbt att grundläggande träning inte behövdes. I min värld är jag van vid att ta hänsyn till att det är rätt många blåbär, men här är alla så välutbildade, till och med de nya piloterna.

Vissa taktiska skillnader finns dock. US Army tränar inte lågflygning i samma utsträckning längre.

- I de senaste operationerna där vi varit är det inte användbart längre. Man vill inte ligga lågt för då blir man beskjuuten. Upp på höjd fort och låt helikopterns olika självförsvarssystem jobba i stället, säger Bobi.

Båda har fått skott i motorn, rotorblad och bränsletankar och ändå tagit sig hem. Helikopterns robusta konstruktion är en av anledningarna till att den blivit så populär i många länder. Pålitligheten och det faktum att Black Hawk kan användas till så många olika uppdrag. Förutom medevac som är huvuduppgiften för den svenska helikopterinsatsen i Afghanistan drar Robert Minnella en lång lista på hur han snabbt gör om heli-

koptern för transport, "search and rescue", "command and control" och olika typer av last som kan hängas under.

Det är en extremt erfaren grupp som nu delar med sig av sitt kunnande. Tillsammans har de tre nästan 10 års erfarenhet av att tjänstgöra i Irak och Afghanistan. Både Matt och Bobi var med i inledningen av Irakkriget. Bobi hann med ytterligare en insats, Matt inte mindre än två till. Det var under sista vändan, i samband med att US Army avvecklade sin närvaro i Irak, som han fick frågan om han i stället ville åka till Sverige. Det var ingen tvekan.

- Två år i Sverige gav mig betydligt mer tid med familjen än vad jag är van vid.

Tog med familjen

Det är vanligt att ta med familjen, men bara till placeringar som anses som säkra. Alla tre valde därför att ta med sina familjer till Sverige och har flyttat in i hus på olika små orter runt Linköping. Matt har tidigare bott med sin familj i Tyskland, och tänkte att Sverige var väl ungefär samma sak. En tanke han snabbt fick revidera. I vanliga fall bor nämligen amerikansk militär personal på en liten del av USA, oavsett i vilket land man befinner sig. Hemmet ligger på en amerikansk bas, grannarna är amerikanare som ser på amerikansk TV och handlar i samma amerikanska affärer.

Det var frustrerande att komma till Sverige och inte ha den typen av nätverk att falla tillbaka på, det sticker Bobi McGettigan inte under stol med. Alla har varit väldigt hjälpsamma och alla pratar engelska, men att inte kunna läsa skyltar är värst. En sådan enkel sak som att handla mat.

- Man står där på ICA Maxi och har ingen aning om vad det som man vill ha heter. Det kanske finns i burken framför en men man förstår inte vad som står på etiketten.

Räta ut frågetecken

Bobi och hennes man försöker råda bot

på det genom att gå SFI-kurs, svenska för invandrare, två kvällar i veckan. De övriga två har gett upp den tanken och de enas om att den som klarar svenskan bäst är Matts tonårsdotter.

Om Taft-teamet får välja en sak att skicka med de svenska besättningarna till Afghanistan så handlar det inte om flygning utan om det sociala. Finns det några som helst frågetecken så se till att räta ut dem på hemmaplan för sedan finns ingen tid för det. Att man måste kunna lita på sina kamrater till 110 procent är självklart men det är också viktigt för familj och vänner därhemma att veta att man ingår i en grupp som vet vad man gör. Då blir de också lugnare.

TEXT & FOTO: LASSE JANSSON/HKPELJ

Robert Minnella håller i flera olika kurser för besättningsmedlemmar men menar att de praktiska erfarenheterna är svåra att få fram bara genom powerpoint-bilder.

Nu vet vi läget i organisationen

Det har gått några veckor sedan 15 000 civilanställda och yrkesofficerare fick sina besked efter de första bemanningsveckorna. För mottagaren positivt eller mindre positivt. Men hur blev resultatet i stort? Vi bad omstruktureringsledaren Gunnar Karlson göra en summering.

De officerare som sitter på oberoende befattningar granskades för att se om deras kompetens behövs i insatsorganisationen.

Foto: Torbjörn F Gustafsson

Aldrig har väl så många medarbetare varit involverade i en omstrukturering som årets. Vi har beskrivit vår kompetens. Krav har satts på varenda befattning i Försvarsmaktens organisation 2013 och sedan daterats in i Prio. För att inte tala om det massiva engagemanget inför och under

Generalmajor
Gunnar Karlson.
Foto: Per Flyghed

de första bemanningsveckorna. Generalmajor Gunnar Karlson håller med:

– Det har varit ett ambitiöst genomfört arbete, och det var nödvändigt. Nu har vi fått en ordentlig genomlysning av befintlig kompetens och var bristerna finns. I slutändan blev det inte några större överraskningar, men nu vet vi. Det är en stabil grund att stå på inför höstens produktionsdialoger, fortsatta personalförsörjningsplaner och organisationsutveckling.

Huvudregeln vid bemanningen var att inte flytta medarbetare i onödan, om inte Försvarsmakten behövde kompetensen på annan befattning. Det absoluta flertalet kommer därför vara kvar på samma ställe och ha ungefär samma arbetsuppgifter nästa år som i dag. För 300 innebär beskedet flytt till arbetsort utanför dagspendlingsavstånd.

– Många av dessa har själva uttryckt önskemål om detta. De kanske redan bor på orten. Men för upp till 200 med-

arbetare och deras familjer bedömer vi att flytten kan innebära stora ingrepp i vardagslivet, säger Gunnar Karlson.

Ändrat försvar – ändrat personalbehov

Gunnar Karlson säger att det ibland är viktigt att påminna om skälet till omstruktureringen. Att det är en del i Försvarsmaktens förändring mot det tillgängliga försvar som riksdag och regering fattat beslut om. Vi är inte längre en utpräglad utbildningsorganisation för värnpliktiga. Nu anställer vi soldater som stannar kvar i flera år och som kan utföra uppgifter som inte värnpliktiga kunde.

- Det blev tydligt vid bemanningen att nästa års organisation innebär ett ökat fokus på krigsförbanden och en basorganisation som minskat i storlek. Många fick ändrad förbandstillhörighet då vi fyllde upp krigsförbanden.

Kontroller har gjorts hur varje krigsförband är uppfyllt med yrkesofficerare och civilanställda. I flera fall har det blivit bättre tack vare bemanningsarbetet. Många krigsförband har fortfarande vakanser, men det rör sig om kompetenser som det helt enkelt inte finns i tillräckligt antal i Försvarsmakten i dag.

Områden som granskades noga

Omstruktureringen innebär också att införandet av ett tvåbefälssystem fullföljs. Nu är totalt 4 600 befattningar för specialistofficerare bemannade, varav 3 600 med yrkesofficerare som är utbildade i tidigare befälsordningar. Något som Gunnar Karlson särskilt haft ögonen på är om nyutexaminerade officerare placerats på OF 1-befattningar, vilket för markstridsförband oftast innebär plutonchef. Detta har varit en omdiskuterad fråga som synliggör kärnan i det nya tvåbefälssystemet.

- De flesta ur de tre senaste årskullarna kunde placeras på befattningar

med rätt kravsättning, men inte fullt ut. Det här är en fråga som kommer att bearbetas vidare i det fortsatta arbetet med att utveckla organisationen, säger Gunnar Karlson.

En annan fråga som skärskådats är placeringen av yrkesofficerare på oberoende befattningar respektive civilanställda på militära befattningar. Totalt blev utfallet runt 550 respektive 75 - vilket är på ungefär samma nivå som innan bemanningen.

- Vi valde att inte i onödan flytta på medarbetare som ansågs ha kompetens för den befattning de redan satt på. Däremot granskade vi noggrant motiven när nya förslag med officerare på oberoende befattningar kom upp, för att se om deras militära kompetens inte bättre behövdes i insatsorganisationen.

Ett varv till

Vad var mest överraskande då?

- Jag uppfattar att många fick upp ögonen för vilken potential det finns i Prios bemanningsmodul. Bortsett från att Prio inte kan beskyllas för att vara

De flesta är kvar på samma ställe och har ungefär samma uppgifter som i dag.

Foto: Torbjörn F Gustafsson

omedelbart användarvänligt, så är det mycket stabilt och det går att ta ut rapporter i alla möjliga skärningar.

Ett ytterligare bemanningsvarv återstår för Gunnar Karlson som omstruktureringsledare. Den 25 till 27 september ska oplacerade prövas mot kvarvarande vakanta befattningar. De som fortfarande inte har kunnat placeras sägs upp den 31 oktober. Den 1 januari 2013 börjar över 15 000 medarbetare i Försvarsmakten på sin nya - i de flesta fall "nygamla" - befattning.

TEXT: KRISTINA ÅSTRAND BOHMAN/INFO S

	2012-01-01	2013-01-01	Differens
Officerare	8 600	4 600	- 4 000
Specialistofficerare	1 000	4 600	+ 3 600
Summa YO	9 600	9 200	- 400
Civilanställda	6 600	6 200	- 400

Personalläget för yrkesofficerare och civilanställda. Minus 400 vad gäller yrkesofficerare, innehåller både normala personalrörligheter och att runt 350 beviljades pensionsersättning efter ett riktat erbjudande.

Med livet som insats i Syrien

De svenska observatörerna i Syrien var nära att råka illa ut flera gånger. Enligt FN själva var deras personal målet för beskjutning endast en gång, men svenskarnas uppfattning är att FN-observatörerna var måltavla ett tjugotal gånger.

– Det var flera gånger som det var uppenbart att vi inte var välkomna, säger Jörgen Sävmark.

Per Gröndal, Jörgen Sävmark och Robert Hellström heter de observatörer Sverige skickade för att övervaka att Kofi Annans sexpunktsplan följdes.

– Det var egentligen ingen av parterna som följde den planen, man fick själv bedöma vilka punkter man kunde observera, för vår del handlade det främst om konsekvenserna av tunga vapen och våld mot civila, säger kapten Per Gröndal, som är reservare och till vardags anställd på Jordbruksverket.

Det blev snabba ryck när beslut togs om att skicka militärobservatörer till Syrien. Högkvarteret hörde av sig i början av maj och bara någon vecka senare var det dags att åka. Av någon anledning vägrades just svenskarna först visum, men det löste sig i sista momangen.

Major Jörgen Sävmark har tidigare jobbat som observatör och bott i

En kula träffade sidorutan på Syrienobservatörernas fordon.

– Hade de använt grövre kaliber hade jag inte suttit här i dag, säger Jörgen Sävmark.

Damaskus med sin familj så han var väl motiverad.

– Jag hade ju lärt känna flera familjer i Syrien och ville åka just därför. Min familj var väl införstådd med läget och stöttade mitt beslut fullt ut.

När observatörerna anlände till Unsmis högkvarter i Damaskus pågick redan strider i utkanterna. Svenskarna stationerades strax därefter i staden Aleppo som var en av fyra så kallade team sites för observatörer.

Striderna hårdnade

I Aleppo eskalerade striderna från dag till dag. Första veckan fick FN-personalen begränsningar på grund av säkerhetsläget, men sedan kom order från högkvarteret att ta upp arbetet efter bästa förmåga.

– Vi genomförde patruller, besökte rebellerna, träffade regeringsstyrkor och

besökte sjukhus och skolor för att se de humanitära konsekvenserna. 27 skolor förvandlades till flyktingläger för de som inte hade möjlighet att ta sig ifrån striderna.

Rebellerna tog alltmer mark i och kring staden och striderna hårdnade. Stridsflygplan, helikoptrar och stridsvagnar besköt en polisstation som låg 150 meter från svenskarnas kontor. Under fyra dagar var det sporadiska strider men sedan brakade det loss ordentligt de sista 48 timmarna innan observatörerna lämnade Aleppo. Sista natten sov de i ett diskotek som låg i källaren.

– Vi hade ju inga vapen och hade hur som helst inte kunnat göra något. Det var bara att försöka förbereda sig för olika tänkbara scenarion. Det var ju lätt att någon granat hade missat sitt mål och träffat oss istället.

I flera dagar skars kommunikationen

med omvärlden av. Då var svenskarnas utrustning avgörande.

- Vi var 300 observatörer från 48 nationer och tränings- och utrustningsnivån skiftade rejäl. I vårt team var vi svenskar de enda som hade satellittelefoner och vi var därför de som bar upp sambandet.

Beskjutna

Både Per och Jörgen var nära att råka illa ut ett par gånger. Ena gången skulle de åka till en fabrik som renar allt vatten till Aleppo och som regeringssidan befarade att rebellerna skulle angripa.

- Vi åkte ut tidigt på morgonen, något vi annars undvek på grund av risken för vägbomber. När vi närmade oss anläggningen kom skotten och ett träffade bilen jag satt i, säger Jörgen.

Andra gången var det riktigt nära. De skulle lämna en kollega på flygplatsen, men vägen dit blockerades av en syrisk stridsvagn och bilkolonnen fick vika av. Då stötte de på ännu en vägspärr och när

Per Gröndal, Jörgen Sävmark och Robert Hellström var svenska observatörer under insatsen i Syrien. Samtliga med gedigen erfarenhet.

de skulle vända kom de första skotten bredvid fordonen. När bilen girade runt träffade ett skott i sidorutan där Jörgen satt. Kulan fastnade som tur var i det splitterskyddade glaset.

Citadellet i Aleppo är en fästning från 1100-talet. Rebellerna förskansade sig där och regeringstrupper besköt det med artilleri. Aleppo anses vara världens äldsta fortfarande bebodda stad, över 3000 år gammal och betraktad som ett världsarv.

- Hade de använt grövre kaliber hade jag inte suttit här i dag. Det var ett dramatiskt ögonblick men det märktes att träning och erfarenhet gjorde att alla kunde hantera situationen effektivt.

Innan hemtransporten sprängdes en tankbil i Damaskus, bara 40 meter från entrén till hotellet där FN-personalen höll till. Lyckligtvis stod bilen vinklad 90 grader från hotellet, så skadorna blev inte så stora.

- Jag hörde en enorm explosion på hotellets framsida, berättar Per, men mitt rum vette åt andra hållet. Tankbilen stod på ett område som tillhörde syrisk militär, så kanske var det de som var målet.

Efter som bilbomber var ett reellt hot hade vi faktiskt tittat på den där tankbilen och kommenterat den. Den hade dessutom klisterdekalor med svenska och finska flaggor på dörren, vilket vi skämtade om.

På frågan om de kan tänka sig att åka tillbaka svarar de båda att om läget blir säkrare - absolut.

- Man brukar känna att man kan göra en skillnad när man ute på insats, även om det inte var så mycket vi kunde göra den här gången. Det blev kanske lite för bråttom, vilket fick konsekvenser för uppdraget.

TEXT: JOHAN LUNDGREN/INFOOS

FOTO: JÖRGEN SÄVMARK, PER GRÖNDAL

FAKTA

Oroligheterna i Syrien har pågått sedan mars 2011. FN:s resolution antogs i våras och resulterade i insatsen Unsmis (United Nations Supervision Mission in Syria) där 300 observatörer deltog. Sverige bidrog med tre observatörer mellan 16 juni och 20 augusti. Upproret började när säkerhetspolis grep och torterade några ungdomar som sprayat regimkritiska slagord på en vägg. Tusentals invånare gick ut i demonstrationer mot regimen men bemöttes av skoningslöst våld.

Kronprinsessan Victoria och prins Daniel passade på att tacka för bröllopsgåvan efter att de också deltagit i de olika aktiviteterna.

En speciell gåva

Fyrtio ungdomar från hela landet fick chansen att vara med på Försvarsmaktens upplevelseläger som Sjöstridsskolan fick äran att arrangera. Under lägret gavs möjlighet att ta sig upp i en livflotte, släcka bränder, köra fartyg i simulator, lära sig hjärt- lungräddning och som en överraskning för deltagarna dök Kronprinsessparet upp.

Johan Eriksson, lärare i marin överlevnad, berättar hur man tar sig upp i livflotten.

Upplevelselägret var en bröllopsgåva från Försvarsmakten till Kronprinsessan Victoria och Prins Daniel. Gåvan bestod i att Försvarsmakten åtog sig att ordna ett läger för 30-40 ungdomar med speciella behov. Uppdraget gick till Sjöstridsskolan i Karlskrona.

Några kom med buss och andra med flyg och de hade rest från hela landet. Vid ankomsten fördelades de till sina grupper och till de logement där de skulle tillbringa de två första nätterna. Varje grupp fick två mentorer som följde dem under hela vistelsen. Mentorerna var unga sjömän och kadetter som fått till uppgift att hjälpa till och vägleda ungdomarna. Det var många aktiviteter som skulle hinnas med så varje morgon var det väckning klockan sju för att hinna städa logementen innan det var dags för frukost klockan åtta. En av de första aktiviteterna de fick prova på var att klä på sig en överlevnadsdräkt och räddningsväst för att sedan hoppa i det kalla vattnet och ta sig till en livflotte. Johan Eriksson, lärare i marin överlevnad hjälpte eleverna att våga sig i vattnet.

- Det har varit en otrolig upplevelse och glädje att få se ungdomarna utmana sig själva och övervinna sin rädsla. Och så var det en värdefull och utvecklande dag för mig som lärare, säger Johan som gärna skulle göra om det.

En väldigt villrådig tjej tog till slut på sig dräkten och först efter lång tvekan men med mycket stöd av Johan gled hon ned i vattnet. Väl i ropade hon glatt till sin kompis som valt att avstå att hon gick miste om något.

Släcka eldar

Tommy Petersson och Mikael Strauss på Sjöstridsskolans sjösäkerhetsskola föreläste olika typer av bränder och hur man skulle släcka dessa. Eleverna fick prova att släcka med kolsyre-, pulverbrandsläckare och med vattenslang. Och allt gick bra, det var väldigt ambitiösa och intresserade ungdomar som ville lära sig.

- Det var en tjej som till att börja med var rädd och inte ville testa men till slut övervann hon sin rädsla och provade att släcka elden med pulverbrandsläckare,

efter det gjorde hon det igen, fyra gånger. Det kändes riktigt bra, säger Tommy Petersson, brandlärare på Sjöstridsskolan.

Ungdomarna fick också se vad som händer om man försöker släcka en kast-rull med brinnande matolja med en kopp vatten. Meterhöga lågor slog upp vilket gjorde starkt intryck på åskådarna.

- Det var lärorikt att se vad som händer om man håller vatten på olja, säger Patrik Månsson, en av deltagarna.

Under besöket på Sjösäkerhetsskolan fick man också en genomgång i hjärt-lungräddning och hur man ska agera fram till det att ambulansen kommer, något som var väldigt uppskattat.

Styra ett fartyg

På lördagen var det dags för ungdomarna att få köra båt, fast i fartygssimulator. Eleverna fick, indelade i sina grupper stänga in sig i ett mörkt rum där bildskärmar på väggen och övrig inredning ger bilden av att vara på manöverbryggan på ett fartyg. Man turades om att framföra fartyget. När båten gungade kändes det på riktigt vilket ledde till många skratt.

Man fick också besöka planetariet där Bengt Fröberg, huvudlärare i navigation, berättade för eleverna hur man navigerat genom tiderna och att man fortfarande, trots alla tekniska hjälpmedel, lär bliivande sjömän och officerare att navigera från grunden.

Ut i fält

På lördagseftermiddagen var det så dags att lämna örlogshamnen och ta sig till Rosenholms övningsfält. Där togs ungdomarna emot av hemvärnsmän ur Marinbasens utbildningsgrupp. På plats stod ett antal tält som ungdomarna fick färdigställa och förbereda inför natten. De som ville fick chansen att sitta eldvakt på natten tillsammans med sina mentorer. Jennifer Palmeborn berättade för sina gruppdeltagare hur det hela skulle fungera.

- Ska man sitta eldvakt så måste man vara så tyst som möjligt, vi kommer inte kunna ha så där kalaskul, sa Jennifer Palmeborn, en av mentorerna för helgen, till sin grupp.

Dock var det några som anmälde sig frivilligt för uppgiften. Under eftermiddagen fick deltagarna bland annat prova på att kasta prick med en handgranatsatrapp, lära sig att förbinda sår och förflytta skadade med bår samt åka bandvagn.

- Det var jättekul att åka bandvagn i skogen och vi fick också se hur de kunde åka på branta berg och ner i djupa skrevor, säger Emmelie Malm.

Önskan om en återträff

På söndagen var det sedan dags att lämna tillbaka utrustningen och ta emot diplom efter väl genomförd "minilumpen".

Björn Karlsson och Ludvig Flodström var redan kompisar innan lägret men det var många nya kontakter som knöts under dagarna.

- Det har varit en ära att få uppdraget att planera de här dagarna och vi har haft ett enormt stöd av Föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, FUB, säger Matz Palm, Sjöstridsskolan.

Cecilia Olsson, projektansvarig på FUB som i samarbete med Sjöstridsskolan arrangerat lägret säger att resorna var den stora utmaningen. Att få fyrtio ungdomar till Karlskrona ungefär samtidigt.

- Men det lyckades och ungdomarna har redan knutit många nya kontakter och pratar redan om en återträff, avslutar Cecilia.

TEXT & FOTO:
CAROLINA LORENTZON NILSSON/MARINBASEN

Nya reservofficerare på gång

Insatsförsvaret behöver tidvis tjänstgörande specialistofficerare. Under åtta sommarveckor har Militärhögskolan i Halmstad (MHS H) utbildat 22 kadetter – en unik första försöksomgång med värnpliktsutbildade kompani- och plutonsbefäl i armén.

– Militärhögskolan i Halmstad är något viktigt på spåren med denna utbildning, säger Jörn Holmgren, förbundsordförande för reservofficerarna. De har lyckats förena en militär yrkesutbildning med ett civilt mervärde. Mervärdet sitter i ett vasst ledarskapspaket.

Reservofficersutbildningen är tvådelad och genomförs under två sommarperioder. Utbildningen kan liknas vid en

koncentrerad specialistofficersutbildning. Den generella delen på MHS H har bland annat omfattat studier i ledarskap, pedagogik och säkerhetspolitik, men även taktik- och vapenutbildning. Nästa sommar väntar befattningsutbildning vid respektive förband och därefter examen.

Utbildningen har präglats av ödmjukhet och engagemang från både kadetter och befäl.

– Alla här har kommit hit med massor av olika kunskaper och gärna delat med sig av dem, berättar kadett Magnus Sjölander. Det har funnits blandade erfarenheter från högskolestudier i till exempel juridik och ekonomi till internationell tjänstgöring i Afghanistan och gruvarbete i Kiruna.

– Jag har lärt mig väldigt mycket på kort tid, kompletterar kurskamraten Mattias Sandén som ser fram emot ett nytt uppdrag. Han har nu anställts, tillsammans med fyra kurskamrater, som instruktör på den vanliga specialistofficersutbildningen som just startat på MHS H. Jag ser fram emot att vara länken mellan befälen och kadetterna.

Sommaren 2013 planeras start av ytterligare en försöksomgång på MHS H, då med plats för närmare 100 nya kadetter.

TEXT & FOTO: CHARLOTTE PETERSSON/HG

Fick medalj 38 år efter sin Cypren-insats

I augusti tilldelades Rune Nilsson Försvarsmaktens medalj "Sårad i strid" i silver. Han fick medaljen av överste löjtnant Anders Stach som är chef för Försvarsmaktens veteranavdelning. Rune Nilsson träffades av en projektil i huvudet då den svenska campen på Cypren beskötts den 20 juli 1974. Rune förlorade synen på ett öga till följd av skottskadan. Att medaljen delas ut först 38 år efter händelsen beror på att Försvarsmakten de senaste åren satsat stort på att förbättra omhändertagandet av alla sina utlandsveteraner, från 50-talet och framåt.

FOTO: MIKAEL PERSSON

Kongoveteranen Torsten Stålnacke avliden

En av Sveriges mest omtalade utlandsveteraner, överfurir Torsten Stålnacke, avled den 4 augusti i sitt hem, 78 år gammal.

Torsten Stålnacke tjänstgjorde som furir i de två första svenska FN-bataljonerna i Suez-Gaza 1956-1957. Han tjänstgjorde också i Kongo, och tilldelades

Foto: Bertil Stenfelt

vid Veterandagen 2012 Försvarsmaktens medalj "Sårad i strid" för sina insatser i en strid i Elisabethville i Kongo den 14 september 1961 där han sårades svårt i ansiktet. Han gick efter

skadan igenom många operationer och blev så pass återställd att han också kunde genomföra FN-tjänst på Cypren 1965-1968.

– Torsten Stålnacke var en mycket god soldat och en skicklig granatgevärsskytt. Han fortsatte under åren att företräda sina kamrater och Försvarsmakten på ett sätt som hedrar alla som har deltagit i internationella insatser. Han var en förebild för många, säger Anders Silwer, Försvarsmaktens insatschef.

Nu offentliggörs veteranmonumentkonstnären

Under våren har Försvarsmakten i samarbete med Statens konstråd bjudit in yrkesverksamma konstnärer till en tävling för att anlägga ett minnesmonument för veteraner framför Sjöhistoriska museet på Djurgården i Stockholm.

Juryen består bland annat av representanter från Folke Bernadotteakademien, Statens konstråd, Konstfack och Fredsbaskrarna med Försvarsmaktens insatschef Anders Silwer som ordförande. Den 29 september klockan 14.30 offentliggörs vinnaren utanför Sjöhistoriska

museet på Djurgården i Stockholm. Sedan öppnar en utställning på Sjöhistoriska museet som presenterar alla de 60 inkomna förslagen.

Tävlingen har varit öppen för yrkesverksamma konstnärer mellan 10 mars och 14 juni 2012. Projektet är ett led i regeringens beslut om att genomföra en samlad svensk veteranpolitik. Monumentet kommer att invigas den 29 maj 2013 i samband med den årligen återkommande Veterandagen.

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

Teamet bakom Ambulans 301 på rampen till TP 84. Från vänster, Kristin Åkesson, Björn Hernquist, Kent Werneholm, Lars Larsson, samtliga FMV. Conny Johansson, Ambulans Produktion.

Ny ambulans provlastad

I mitten av augusti provlastades en av de sex nya ambulanser som är på väg att levereras till Försvarsmakten. De är primärt avsedda att användas i Flygbasbataljonerna och har målats i en grå färg för att bland annat tillgodose Myndigheten för Samhällsskydd och beredskaps önskemål om en ambulans med ett mindre militärt utseende.

För att täcka behovet av fler ambulanser levereras nu ytterligare sex ambulanser som är snarlika Ambulans 301 som tidigare levererats. Dock skiljer de på en del punkter, varför man valt att benämna det nya fordonet Ambulans 302. På denna har man valt grå färg istället för grön och den är byggd på ett nyare chassi. Det är i grund och

botten en militärt anpassad civil produkt berättar Kristin Åkesson, som är konsult inom FMV Hälso- och sjukvårdssystem.

Ambulansen kan lasta en Alfabår, men är inte avsedd för de så kallade LSTAT-bårarna. Livslängden är specificerad till tio år.

Både Ambulans 302 och 301 ska tilläggstrustas med orange "saftblandare"

förutom de ordinarie blå. Detta för att de ska kunna användas på flygplatser.

För att säkerställa att ambulansen går att flygtransportera så gjordes en provlastning i TP 84 på F 7 Såtenäs i mitten av augusti.

TEXT & FOTO: HENRIK GEBHARDT/F 7

Långa dagar för svensk flygresurs

Under våren och sommaren 2012 har Försvarsmaktens bidragit med bemannade flygplan och helikoptrar i Afghanistan genom flygförbandet Swedish Air Element Isaf (SAE Isaf). Förbandet innehöll en transportflygdal med en Tp 84, C-130 Hercules, samt en helikopterdel med två Hkp 10B Super Puma.

Hkp 10B under Medevac-uppdrag i Afghanistan.

Foto: SAE Medevac/Försvarsmakten

U ngefär 60 personer har ingått i förbandet som består av två delar, transportflygförbandet SAE C-130 och helikopterförbandet SAE Medevac. SAE C-130 har flugit transporter med personal och gods över hela Afghanistan, medan SAE Medevac står i beredskap för att flyga så kallad taktisk Medevac i norra delen av Afghanistan.

Tidiga morgnar och sena kvällar

SAE C-130 har varit i luften maximalt fem dagar per vecka och flugit allt från personaltransporter med soldater till godstransporter med materiel. Oftast har man varit igång från tidig morgon till sent på kvällen och flugit mellan flera olika destinationer innan man till slut återvänt till flygbasen Marmal. Arbetet för besättningen har dock inte varit slut

med det. Efter landning har det varit mycket som ska göras, bland annat genomgång med underrättelsepersonal och eftersnack inom besättningen.

När flygplanet har landat har också efterarbetet för förbandets flygtekniker börjat. Ett flygplan behöver gås igenom och besättningen har kanske avrapporterat något som behöver åtgärdas. Läger man därtill de tidiga morgnarna när teknikerna förberett flygplanet innan uppdraget så har det ofta blivit långa arbetspass i hög värme.

Klas Granqvist, flygoperativt ansvarig i SAE C-130 har sett flera utmaningar med att flyga i Afghanistan.

– Att hitta rätt nivå och balans mellan arbete och återhämtning är en utmaning. En annan är att vi i den här miljön har ett hot att förhålla oss till, ett hot

som naturligtvis inte finns hemma i Sverige, säger han.

Korta stopp på marken

Ute på uppdrag har strävan varit att stå stilla på marken så kort tid som möjligt, sällan mer än en knapp timme, ofta kortare tid än så. Det finns flera anledningar till det. En är att man vill arbeta så effektivt som möjligt, en annan är att man på vissa flygplatser vill vistas på marken så kort tid som möjligt för att undvika att exponera sig för eventuella hot onödigt länge. På de flygplatser där hotet bedömts som störst har man inte ens stängt av motorerna när man lastat av och på.

SAE C-130 är rutinerade efter att nu ha fullgjort sin tredje insats i landet på fyra år. De är vana att hantera värme, sand

och start- och landningsbanor som inte alltid håller yppersta klass. I Afghanistan måste de vara beredda att landa på grus-, betong- och stålplanksbanor såväl som på relativt nygjorda asfaltsbanor.

En Medevac-resurs med hög beredskap

Om SAE C-130 har kunnat planera sina dagar med någorlunda framförhållning så gäller det motsatta för SAE Medevac, som i princip alltid står i beredskap.

Nils-Erik Grym, chef för SAE Isaf och SAE Medevac, berättar att helikopterförbandets uppgift att flyga taktisk medevac innebär att man flyttar patienter från sjukvård närmare skadeplatsen, till mer kvalificerad sjukvård på flygbasen Marmal. Man hämtar således inte patienter direkt på skadeplatsen. De patienter som svenskarna hämtar är stabiliserade, men i behov av fortsatt vård, innan de kan transporteras vidare till än mer kvalificerad vård i sina hemländer.

Per-Adolf Bergsten är narkosläkare på den svenska Medevac-helikoptern.

– Vårt varumärke är att vi alltid har en narkosläkare och narkossjuksköterska ombord, berättar Nils-Erik Grym.

Det gör att den svenska helikoptern kan flyga patienter som är i behov av att vara nedsövd under hela transporten, vilket ofta är fallet med allvarligt skadade patienter. I helikoptern finns allt man kan tänkas behöva för att hålla patienten både sövd och vid liv under transporten.

– Erfarenheten säger att utrustningen vi har är mycket bra. Vi har allt vi behöver för att lösa vår uppgift, säger Per-Adolf Bergsten som är narkosläkare på den svenska helikoptern.

De helikopter 10B man nu flyger med är de som modifierades för att ingå i Nordic Battle Group. De ersätts under våren 2013 med den nya helikopter 16 (UH-60 Black Hawk).

I september blev förbandet mindre

I mitten av september avvecklade SAE C-130 sin del av verksamheten för den här gången och ombaserade hem till Skaraborgs flygflottilj igen. De senaste åren har svenska C-130 Hercules deltagit i insatser i Afghanistan, Gabon och Libyen. Den första internationella insatsen gjordes redan för drygt fyrtio år sedan och inget pekar på att efterfrågan blir mindre.

SAE Medevac stannar kvar med helikopter 10B fram till första april nästa år, då har man varit på plats i Afghanistan under två år och blir avlösta av helikopter 16. Med helikopter 16 planerar man att stanna kvar i två år, med option på ett tredje.

TEXT & FOTO: HENRIK GEBHARDT/F 7

Lastpaletter körs ombord på flygplanet i Mazar-e-Sharif.

Svenskt luftvärn skyddade OS

I den enorma säkerhetsorganisation som byggdes runt sommarens OS i London, fanns svensk luftvärnsradar med personal på plats för att delta i bevakningen av luftrummet. Underrättelsenhet 23 (UndE 23) har en unik förmåga att upptäcka små, långsamma och lågt flygande mål i luften – en viktig pusselbit i luftförsvaret.

– Jag är oerhört tacksam för Sveriges hjälp. Utan det svenska systemet och den svenska expertisen hade vi haft ett hål i det skyddsnet vi byggt runt OS, konstaterar generalmajor Stuart Atha, chef för Air Operations Centre under OS-insatsen.

Den militära insatsen under OS var den största enskilda brittiska militära operationen sedan andra världskriget, med närmare 18 000 personer insatta. Inom ramen för luftförsvaret fanns en radarkedja runt hela London-området, med fast, rörlig och flygburen radar, startberedda flygplan och helikoptrar på flygbaser, och bemannade eldenheter från luftvärnet grupperade centralt i London. Luftrummet har varit strikt reglerat och kontrollerat under hela OS, inklusive Paralympics, med särskilt upprättade flygkorridorer för kommersiellt flyg och i övrigt ett generellt flygförbud.

I den säkerhetsanalys som föregick operationen fanns också risken för

attacker eller intrång från mindre luftfarkoster, som till exempel hängglidare eller ultralätta flygplan (microlights) eller obemannade fjärrstyrda luftfarkoster. Den typen av luftfarkoster är svåra att upptäcka på radar, i synnerhet som de också ofta går lågt i luften. Men genom det fleråriga samarbetsavtal (MOU- Memorandum of Understanding) som upprättats mellan Storbritannien, USA och Sverige när det gäller just utveckling av radar, visste Storbritannien vad svenska radarstationen UndE 23 hade för kapacitet. Svenskt luftvärn har flera gånger övat tillsammans med britterna, som också köpt in UndE 23, men som fortfarande håller på att utveckla den för förbandsättning i det nationella

försvaret. Därför valde Storbritannien att istället be Sverige om stöd under OS.

– Svenskarna kan radarstationen bäst, därför frågade vi dem, konstaterar överstelöjtnant Dougie Lord, som arbetar med luftvärnsmateriel frågor vid brittiska försvarsdepartementet. Genom samarbetet under OS vinner vi också lärdo-

Storbritannien valde att be Sverige om stöd med UndE23:or under Olympiska spelen och Paralympics.

mar som vi kan dra nytta av i vårt eget utvecklingsprogram för radarstationen.

Även för svenskt luftvärn finns nyttiga erfarenheter att dra från insatsen i OS, konstaterar chefen för Luftvärnsregementet, överste Stefan Jönsson:

- Det har varit en tre veckor lång skarp insats, dygnet runt, och i en miljö med väldigt komplicerad luftlägesbild. Här har vi kunnat följa och logga hur olika föremål i luften beter sig på radarn, även sådana mål som vi normalt inte söker och följer.

Samtidigt som invigningen av OS pågår på TV, tittar Christopher Eldh-Emilsson tillsammans med sin brittiska kollega på luftlägesbilden över London.
Foto: Anders Broberg/Lv 6

Vid ett studiebesök i den brittiska stridsledningscentralen kunde Stefan Jönsson också konstatera vilket viktigt bidrag Sveriges UndE 23 var i insatsen. Han fick bland annat se inspelade förlopp där en civil hängglidare flugit in i förbjudet luftrum, och där UndE 23 under lång tid var den enda radarstation som såg målet.

- Bilden från UndE 23 var så bra att den användes som referensbild, alltså som det facit man jämförde alla andra radarbilder mot, säger Stefan Jönsson.

- Svenskarnas deltagande i insatsen har varit en enorm succé, säger Dougie Lord. Genom UndE 23 har vi minskat risken för potentiella attacker från luften mot OS.

TEXT: SELMA SEDELIUS/HG
FOTO: CHRISTIAN LÖVGREN/LV 6

Ovanlig insats för personalen

- Detta är roligare än en vanlig övning, för det är på riktigt, säger 1:a sergeant Mattias Dahl, en av de svenska luftvärnare som tjänstgjort under OS-insatsen - en ovanlig form av utlandstjänstgöring med skiftarbete, hotellboende och möjlighet att få en glimt av OS på riktigt under ledig tid.

Under sex veckors tid har det hela tiden funnits sex svenskar från Luftvärnsregementet (Lv 6) på plats i England för att sköta radarstationen. De har jobbat i skift, dygnet runt, sju dagar i veckan, för att leverera radarstationens luftlägesbild till brittiska flygvapnets Control and Report Center (stridsledningscentral). Från sin plats vid radarbilden ser Mattias Dahl eller någon av de svenska luftvärnskollegerna hela tiden ett myller av flygplansrörelser i luftrummet. Han ser på bilden tillsammans med en brittisk kollega, som är den som sköter själva rapporteringen till stridsledningscentralen. Svenskarnas uppgift är att sköta radarstationen och leverera bilden.

- Vår uppgift är att se till att bilden fungerar hela tiden, säger Mattias Dahl. Sedan kollar vi också om vi ser några mönster, eller något som avviker, och rapporterar det.

En radaroperatör kan ställa in bilden på många olika sätt och välja bland annat hur många mål, och vilken typ av mål som ska synas och följas på radarn. Den brittiska ledningscentralen har beordrat att så många mål som möjligt ska synas på bilderna från UndE 23.

- Jag kan se varenda landning på Heathrow, säger Mattias Dahl.

Alla kostnader för den svenska insatsen i OS betalas av Storbritannien. De deltagande svenskarna har haft planerad arbetstid och gått på ordinarie avtal om utlandstjänstgöring. De svenska luftvärnare som kommit hem från OS-insatsen bär nu, inte utan stolthet, ett särskilt tjänstgöringsmärke på höger uniformsärm, med brittiska OS-logotypen och orden "London 2012".

1:a sergeant Mattias Dahl från Lv 6 är en av de svenska luftvärnare som tjänstgjort vid insatsen i London.

1. Hur kommer du att svara på erbjudandet?
2. Hur känns det och tror du att det blir stor skillnad?

Micke Ljungblad, MvE Kungsängen

1. Jag kommer att svara ja.
2. Jag ser positivt på det, det kan nog bli bra. Jag tror att det kanske blir lite mer ordning och reda och att FMV ställer lite fler krav, till exempel på lönsamhet. Men det beror ju på vart de lägger ribban.

FOTO: PER JOSSE

Lena Karlsson Norman UpphE, Stockholm

1. Jag svarar ja.
2. Det känns spännande och det kommer säkert bli lite problem i början innan allt har kommit på plats men blir säkert bra i slutändan. Svårt att säga om det blir någon skillnad, men jag tror inte det, eftersom vi behåller våra arbetsuppgifter och kunder, även om vi kommer tillhöra olika myndigheter.

FOTO: PER JOSSE

Petter Viklund, FörSE, Boden

1. Jag tänker svara ja.
2. Det känns bra! För oss civila tror jag att FMV är en bra och till och med bättre arbetsgivare än Försvarsmakten. Det ska bli roligt att byta. Synd bara att vi förlorar fystimmarna. Det man funderar på också är väl om det blir avveckling efter första året och om det finns någon risk för att bli uppsagd då.

FOTO: TOMAS SKARPSVÄRD

Göran Mattsson, FMLOG stab

1. Jag kommer att svara nej, eftersom jag som officer kommer att få erbjudande om växeltjänstgöring.
2. Det vet jag inte än. Beroende på vad jag får för arbetsuppgifter kan jag ta ställning till erbjudandet om växeltjänstgöring.

FOTO: PER JOSSE

Erbjudande till FMLOG-personal

Den första januari 2013 går verkstäder, centrala förråd, upphandlingsverksamhet, rese- och ekonomiadministration samt verksamheter inom service över från FMLOG till Försvarets materielverk, FMV. Den här nya verksamheten inom FMV kallas FSV, det vill säga förråd, service och verkstäder.

- Det här är stort, säger Mats Ström, chef för FMLOG. Visst har det gjorts verksamhetsövergångar förut, men aldrig av den här dimensionen. För verksamhetens skull är det viktigaste nu att personalen följer med över till FMV. Deras kompetens behövs om Försvarsmakten även fortsättningsvis ska få det stöd som behövs.

I början av september fick ungefär hälften av personalen vid FMLOG, cirka 1 500 personer, ett brev med erbjudande om att följa med till FMV. Senast den 1 oktober måste alla som fått erbjudandet kryssa i om de vill följa med eller inte.

För dem som har svarat ja, att de vill följa med över till FMV, sker byte av arbetsgivare från och med den 1 januari 2013. Den som tackar nej till att följa med riskerar att bli uppsagd från Försvarsmakten på grund av arbetsbrist. De officerare som tackat nej kommer att få erbjudande om växeltjänstgöring vid FMV/FSV.

TEXT: ANJA REIMERS/FMLOG

FAKTA

Riksdagen har beslutat att delar av försvarslogistiken ska föras över till FMV för att renodla rollerna mellan Försvarsmakten som beställare och FMV som leverantör av logistik.

De verksamheter som förs över finns i dag inom FMLOG och består av: större delen av verksamheten inom Försvarsmaktens servicekontor, upphandlingsenheten, markverkstadsenheten, marinverkstadsenheten, flygverkstadsenheten, delar av försörjningsenheten samt delar av FMLOG:s ledning.

Överföringen ska ske till den 1 januari 2013.

Mer information finns på [emil-sidan](#):

Omdaning försvarslogistik, som nås via [genvägarna](#) på [emils startside](#).

Svenskt deltagande i amerikansk sambandsövning

För andra året i rad deltog Försvarmakten i den amerikanska övningen Joint Users Interoperability Communications Exercise (Juice). Juice är en övning som spänner över hela USA och engagerar samtliga försvarsgrenar i den amerikanska försvarsmakten. Syftet med Juice är att utifrån erfarenheter från pågående operationer tillsammans med ny teknik utveckla förmågan till interoperabilitet mellan militära förband såväl som med civila myndigheter. Sedan 2010 har även aktuella koalitionspartners inbjudits till att delta i koalitionsdelen Coalition – Interoperability Communications Exercise.

Under de två sista veckorna i juni då många hade siktet inställt på semester pågick febril verksamhet på Försvarmaktens utvecklingscentrum i Enköping då deltagare från Ledningsregementet med stöd av FMV demonstrerade förmågan till standardiserat informationsutbyte med USA. Upplägget var att ett svenskt kompani ingick som en integrerad

del i en USA-ledd brigad med fredsbevarande uppgifter. Behov uppstod av att begära och genomföra bland annat eldunderstöd och medevac samt etablera radiokontakt.

Under en "VIP-dag" i Enköping, då bland andra den amerikanske försvarsattachén överste D. Lilly deltog, demonstrerades förmågan att utbyta information avseende eldun-

derstöd och NBC-rapporter mellan de svenska och amerikanska systemen. Dessutom genomfördes en av presentationerna på VIP-dagen från C/JTF HQ i USA till en RA 180 på kompaniet i Enköping, för att demonstrera en för användaren möjlig radiointeroperabilitet.

– Det kan synas ganska enkelt och självklart när man ser meddelanden skickas iväg och översätts till ett annat språk och därefter återkomma som läsbart svar. Nu var det inte bara en översättning av engelska till och från svenska, utan det var översättningar av olika meddelandeformat. Bara vetenskapen om att den presentation som gästerna kunde höra på en svensk fältradio härstamade från en fälttelefon i ett amerikanskt stabstält i Maryland, är hissnande i sig. En annan stor sak är att vi för första gången kunde kommunicera

ra mellan respektive nationella system maskin till maskin utan någon mänsklig mellanhand säger Ulf Gullberg, kontingentschef för det svenska deltagandet i övningen.

Informationsutbytet mellan de svenska och amerikanska systemen, som i sig inte är interoperabla, möjliggjordes genom utnyttjandet av en FMV-utvecklad interoperabilitetsfunktion som bygger på fastställd Nato-standard.

– Det mest unika i detta är att vi kan använda vår egen operativa materiel och behöver alltså inte få något tillfört. Utöver det kan vi också använda våra egna metoder med ett minimum av anpassning och öva distribuerat. Detta underlättar avsevärt när man ser till såväl ekonomi som tid för utbildning, säger Ulf Gullberg.

TEXT & FOTO:
STAFFAN THORELL/PROD LEDUND

Hela CBRN-kedjan övad

Skyddcentrum stod som värd för den internationella övningen Reccex (Nordic CBRN Reconnaissance Exercise) som genomfördes den 21 – 29 augusti i Umeå-området.

Under sex intensiva dagar övade deltagarna hela kedjan inom CBRN-området; från detektering, provtagning, sanering till analys av farliga ämnen. Deltagarna presenterades olika scenarion som skulle spegla verkliga händelser – allt från förgiftning av vatten, tillverkning av ricin och tårgas i illegala laboratorier, spridning av ämnen från ett modellflygplan, förekomst av "pulverbrev" till sanering av djurstall.

– Målet med Reccex är att de nordiska länderna ska få samträna för att lättare kunna arbeta tillsammans vid en internationell insats. Vi är särskilt glada över att Tullen och MSB deltagit eftersom militära förband också ska kunna vara ett stöd till samhället och då är det viktigt att vi får öva tillsammans, säger Jan Demarkesse, chef för Skyddcentrum och övningsledare.

FOTO: CATERINA HANELL/SKYDDC

”Man får verkligen en känsla för hur ni har det”

Sedan i maj då FS 23 tog över ansvaret har Afghanistanbloggen i första hand blivit en vlogg fylld med filmsnuttar från förbandets verksamhet. FS 23:s Public Affairs Officers är troligen ensamma om vloggandet inom Isaf.

– Så fort vi besöker en plats eller deltar i en operation så filmar vi även lite. För ibland länkar vi även skrivna reportage till en film som publicerats på bloggen. Soldaterna själva kommer också till tals på ett enklare sätt än förut, vilket ger en bra delaktighet och engagemang för informationstjänsten, säger Senior Public Affairs Officer Johannes Tolf.

Materialet innefattar allt från lustfyllda händelser som midsommarfirande, hälsningar hem, till operationer väster om Mazar-e-Sharif.

– Andra länder har inte en lika öppen informationspolicy som den svenska Försvarsmakten. Beslutskedjorna är ofta hierarkiska och ibland väldigt tröga. Som svensk Public Affairs Officer har vi både Informationsstabens och förbandets förtroende att kunna avgöra om saker är publicerbara eller inte. Ibland konsulterar vi naturligtvis vår egen säkerhetsavdelning G2 för att vara extra säkra, säger PAO Richard Kjaergaard.

När PAO-duon Johannes Tolf och Richard Kjaergaard visar sina kollegor i

Christina Widén följer Afghanistanbloggen varje dag under hennes dotter Emmas utlandsinsats.

– Det är nästan som om jag själv är med där nere på något sätt, säger hon.

Foto: Daniel Hermansson, Hemvärnet

Johannes Tolf filmar major Mårten Öyen i utkanten av Mazar-e-Sharif.

Foto: Försvarsmakten

Regional Command North den svenska öppenheten väcker det uppseende. ”Typiskt okomplicerat svenskt”, säger några av dem. De nordiska länderna är kända för att inte krångla till saker i onödan.

Vloggandet är uppskattat, inte minst bland de anhöriga till personalen på förbandet FS 23. En av dem är Christina Widén från Vetlanda.

– Jag var väldigt orolig när min dotter Emma åkte i väg. Nu är jag betydligt lugnare, det känns skönt att få en daglig uppdatering via bloggen om livet under insatsen. Det är nästan som om jag själv är med där nere på något sätt, säger hon.

Idén att använda små korta filmsnuttar kom när chefen FS 23, överste Torbjörn Larsson, fastslog att de anhöriga skulle vara en av de viktigaste mål-

grupperna för förbandets informationstjänst. Tidigare var inläggen i bloggen uppskattade, men baserade på skriven text och stillbilder.

– Nu kan alla som har en kompaktkamera vara med och bidra på ett enkelt vis. På något sätt har vi med enkla och avskalade videosnuttar lyckats öppna en dörr till vår verklighet, avslutar Johannes Tolf.

TEXT: TOMI PANKKONEN/FINLANDS
FÖRSVARSMAKT

FAKTA

Afghanistanbloggen hittar du på adressen: www.blogg.forsvarsmakten.se/afghanistan-bloggen eller via Försvarsmaktens bloggportal.

Monster hittar bomber

Hundförare Johan Kastensson och vägsökhunden Monster. Foto: Försvarsmakten

Monster stödjer amerikanska enheter i genomförande av Route Clearance
Foto: Försvarsmakten

Försvarsmakten deltog under juni i en av Nato anordnad demonstration av Route Clearance, röjning av väg från bland annat IED, improviserade sprängladdningar.

Demonstrationen genomfördes på ett övningsfält i Tyskland som amerikanerna använder sig av för att öva sina förband innan de skickas ut på insatser. På grund av det stora antalet döda och skadade i Afghanistan orsakade av vägbomber satsas det stora resurser på att finna nya metoder och ny materiel för snabb och säker röjning.

Från Försvarsmakten deltog personal från Försvarsmaktens hundtjänstenhet, Swedec och ett hundekipage från Ing 2. Demonstrationen omfattade både metoder för maskinell röjning och avsuttet där soldaterna genomförde själva arbetet.

Försvarsmakten fick värdefull information som kommer att användas i utvecklingen av ett framtida koncept för Route Clearance. Nato och deltagande nationer var mycket intresserade av våra erfarenheter från hundekipage i Afghanistan.

– Förmågan till Route Clearance är en utmaning inom C-IED. Hundekipage är en viktig sensor där vi har flera positiva erfarenheter från användningen i Afghanistan säger Lars Samuelsson, ansvarig för C-IED vid Insatsstaben.

FAKTA

IED: Improvised Explosive Device

Counter-IED: Alla åtgärder som vidtas för att reducera eller eliminera effekterna av alla former av IED.

Staben växer hos ROL

Under vecka 36 har Rörlig operativ ledning (ROL) i Enköping inryckningsvecka för ett 20-tal nya medarbetare. De nytilkomna kollegerna kommer från hela landet och kompletterar med sina olika kompetenser den existerande staben.

ROL är Sveriges och Försvarsmaktens rörliga operativa ledning. De ska med kort varsel kunna leda insatser nationellt samt internationellt. ROL utgör också stommen för en multinationell stab (FHQ) inom EU:s krishantering.

ROL ska tillgodose insatschefens ledningsbehov nationellt

och i vårt närområde. ROL lyder under Ledningsregementets chef men är beredd att lösa uppgifter på insatschefens order.

– Nu är vi 36 stycken men vi rekryterar fortfarande och ska bli 85 personer, berättar överste Thomas Karlsson, chef på ROL/FHQ.

– Det känns roligt att välkomna våra nya kolleger. Nu ska vi jobba framåt, återta, förvalta och utveckla våra kunskaper och implementera dem i ROL, avslutar han.

TEXT: ELIN GÖTHE NORD/LEDR

FOTO: MAGNUS LARSSON/
FÖRSVARSMAKTEN

Inför tillfällig stängning av system Prio

System Prio kommer att vara stängt under två perioder i höst: mellan den 8 och 22 oktober samt mellan den 1 och 5 november. När Prio är stängt är det viktigt att du som chef skickar in dina ärenden som vanligt till HR Direkt allt eftersom de uppstår. Blir ett formulär liggande kan det lätt leda till att en anställd får en skuld. Om det handlar om en sjukskrivning behöver vi veta det i god tid för att kunna meddela Försäkringskassan från sjukdag 15.

Ett tips till dig som chef! Skriv ut en förteckning över dina anställdas personnummer ur system Prio innan systemet stänger. Då har du ett bra underlag för att fylla i formulär, exempelvis sjukanmälan.

För att novemberlönen ska bli rätt måste formulär, underlag och kvitton vara hos oss senast den 23 oktober.

HR C

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARETS FORUM
SE-107 85 STOCKHOLM

SÅNT DÄR ORDNAR SIG ALLTID

Eller? När alla andra ser på måste någon agera. Att bistå vid naturkatastrofer är en del av vår verklighet. Kan det bli en del av din? Då kan Försvarsmakten erbjuda dig en utbildning som leder till en tjänstgöring där du kan göra skillnad, på riktigt. Ansök till grundläggande militär utbildning på forsvarsmakten.se senast den 28 oktober.

Välkommen till vår verklighet.

FÖRSVARSMAKTEN